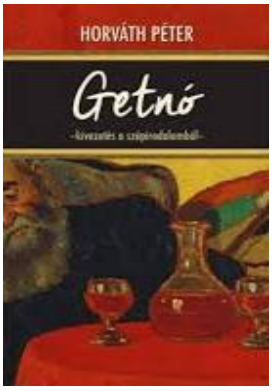
Farkas László

Horváth Péter: Getnó

Mi az, hogy *Getnó*? Te tudod, de én nem, mert nem voltam rock-specialista, hanem mindenevő. Megnézem hát a borítón, nem is, az interneten. Hát bizony, az élet nem fenékig tejföl, így a Rolling Stones-szótárban.

S az író tovább játszik velünk. Alcímbe írja, hogy „kivezetés a szépirodalomból". - Persze, mert együtt indult Esterházyval, aki kitalálta a „Bevezetés a szépirodalomba" jelszót. Vetélkedtek már a hetvenes évek derekán, hol az egyik nyerte a pályázatot, hol a másik. EP megírta elbeszéléseit, HP a hangjátékait. EP a *Termelési regény (*kissregény)t, *A szív segédigéi*t, s emelkedett a *Harmonia caelestis*ig, majd tovább. HP a *Szerelem első vérig*et, musicaljeit: a *Padlás*t, a *Valahol Európában*t, s emelkedett a *Színház a magasban*ig, majd tovább. Műfajkeresőben a remek történelmi regényekig: Bogárvérrel, A képíró, és a rögeszmés fiú, *Dzsorden* sorsáig…

S most rábukkant erre a kezéhez illő műfajra, hogy „kivezetés a szépirodalomból". Fikcióból a nemfikcióba. Nem lesz ez egyéjszakás szerelem, mert éppen itt az Új Írásban olvashatjuk a műfaj újabb teremtményeit: életrajzokat, sorsregényeket, irodalommá emelve.

A *Getnó*-regény úgy született, hogy mesélőnek jelentkezett a régi diáktárs a kollégiumi rockzenekarból. Kutassi Jóska, a parasztgyerek. Az író az ő történetéhez hozzákomponálta a saját, értelmiségi életét. Kettejük életútját olvashatjuk összefonva, hol az egyikét, hol a másikét. Horváth Péter nem erőlteti az egyezéseket, hasonlóságokat, finoman, alig észrevehetően illeszti egymás mellé az epizódokat, néha az *erről juteszembe* módján. Így a történet két színpadon megy egyszerre, a jelenetek váltakozva. – A szerkesztő, kéziratban olvasva, azt tanácsolta, jelezni kellene a váltásokat. Például az egyik kurzívul beszéljen, a másik antikvául. A szerző elszörnyedt, és dramaturg diplomát is birtokolva megtalálta a jó megoldást: Jóska megszólalásaiba bele szőtte a természetes beszédszólításokat: „Ha láttad volna, Petikém!" „Tudod, Petikém,", s hasonlókat. Így lett színesebb, érdekesebb a két regény. Az egyik a falusi, földközeli, a másik a bohémabb középosztályos légkör. Mintha együtt olvasnánk *A boldog*

embert és az *Egy polgár vallomásait.* Móricz és Márai találkozása az író boncasztalán.

S ettől a párhuzamos életrajz-műfajtól lesz teljesebb a kor ábrázolása, a Kádár-korszak és a torz újkapitalizmus írói megjelenítése. Más-másfajta árulások és kompromisszumok, az iparkodás és a letörések mindkét oldalon, a kétezres csirkefarm, lángossütő karrier mámora, és az alkotás stációi meg a baráti albérlet öröme. A pisztollyal fenyegető párttitkár és a forradalmat megtorló hatalom, a párkeresés és a jövőkeresés, a milliós megvesztegetés és a szelíd erőszak, a durva fizikai erő büszkesége és a magasabb IQ fölénye. De a szeretettek elvesztése falun is, városon is halál.

A főszerepet az író Kutassi Józsefnek osztotta, a maga szerepe visszafogottabb. Amaz hitelesen nyersebb, hangzóbb, emez elegánsabb. A kor ábrázolását így szolgálja teljesebben. Mert a regény így szociografikus irodalom, és szép irodalmi szociográfia.

Mert a *Getnó*-könyv szépirodalom a javából. Sorsokon, arcképeken ábrázolja az elmúlt évtizedek megannyi arcvonását, két főszereplő és sok-sok mellékszereplő életével. Magyarország felfedezése, írószemmel. Mondhatjuk így: alkalmazott szépirodalom. Korrajz: két szintje, két metszete a kornak. A Kádár-kor utolsó három évtizede, amint áthajol mai életünkbe.

Azért ez kollektív alkotás. Mert az impresszumban az alkotó neve mellett ott lenne a helye a remek adatközlő nevének, a színes kedélyű történelem-mesélőnek. De az író nevének is kétszer, hiszen szerényen az egykori iskolatárs regénye mögé írta a maga párhuzamos életét. S nincs ott a neve a Mindenhatónak, aki az egyiknek az élőszó, az *elbeszélés* tehetségét adta, a másiknak, hogy szépirodalomba emelje a két életrajzot.

Noran Libro Kiadó Budapest, 2018